

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Кафедра державного управління
документознавства та інформаційної діяльності

ISSN 2617-4650

<https://doi.org/10.31713/st3-420190>

СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

збірник наукових праць
Випуск 1-2, 2020 р.

Рівне – 2020

СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Вівсянник О. М. Кластерний аналіз ефективності систем охорони здоров'я в країнах ОЕСР, ЄС та в Україні	5
Мартинюк Г. Ф. Причини виникнення конфліктів в системі державного управління та шляхи їх вирішення	18
Обуховська Л. І. Механізми забезпечення діяльності закладів охорони здоров'я в об'єднаних територіальних громадах	26
Романенко Є. О., Сивий Р. П. Інституційне середовище трансформації концепцій державної служби	39
Сазонець І. Л., Приходько В. Г. Розвиток системи адміністративних послуг в регіоні на основі формування концепції сервісної держави	45
Тихончук Л. Х. Визначення пріоритетів державного управління в умовах глобалізації та регіоналізації	51
Торяник В. М., Хрідочкін А. В. Публічне адміністрування як нова модель організації діяльності суб'єктів владних повноважень	57
Фесянов П. О. Іноземний досвід контролю екологічної безпеки в контексті наслідків аварії на ЧАЕС	66
Шанюк В. І. Метаморфози другого етапу децентралізації та проблеми переходу до укрупнення самодостатніх об'єднаних територіальних громад	75

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Гладченко А. Ю. Обмеження сучасної системи макроекономічної рівноваги	82
Гессен А. Є. Соціальні програми підприємства в контексті корпоративної соціальної відповідальності	88
Джинджоян В. В. Соціальні та комунікативні переваги розвитку програм освітнього туризму	94
Никончук В. М. Визначення ефективності національної інституційної системи забезпечення якості освіти та конкурентоспроможності науки	103
Саленко А. С. Дослідження теоретичних основ інституційного забезпечення лібералізації підприємницької діяльності	110
Сазонець О. М., Вацішин А. О. Використання об'єктів критичної інфраструктури для забезпечення продовольчої безпеки та санітарних норм	115

derzhavnoi polityky yak osnova modernizatsii derzhavnoho upravlinnia. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*. 2015. № 12. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=933> (data zvernennia: 10.10.2019).

3. Naukovi osnovy ta implementatsiia svitovykh praktyk mistsevoho samovriaduvannia ta obiednannia terytorialnykh hromad : kolektyvna monohrafiia / I. L. Sazonets, O. V. Aleinikova ta in. ; za nauk. red. d.e.n., prof. Sazontsia I. L. Rivne : Volyn. oberehy, 2017. 216 s.

4. Sazonets I. L., Tadeieva N. V. Systema instytutsiinoho zabezpechennia natsionalnoi modeli sotsialnoho partnerstva. *Visnyk Natsionalnoho universytetu vodnoho hospodarstva ta pryrodokorystuvannia. Ekonomichni nauky*. 2016. Vyp. 2. S. 264–272.

5. Beztesna L. I., Pivovarchuk L. V. Instytutsiine zabezpechennia realizatsii sotsialnykh harantii derzhavy : monohrafiia. Kyiv. Kondor. 2017. 196 s.

6. Malynovskyi V. Rehionalnyi riven orhanizatsii vlady krain Yevropy : suchasnyi

stan i tendentsii rozvytku. *Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy*. 2013. № 1. S. 139–147.

7. Prykhodko V. H. Rozvytok systemy administratyvnykh posluh v rehioni v kontseptsii formuvannia servisnoi derzhavy. Mahisterska robota. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/view/creators/index.==041F.html> (data zvernennia: 10.10.2019).

8. Pro administratyvni posluhy : Zakon Ukrainy. *Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR)*. 2013, № 32, st. 409. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text> (data zvernennia: 10.10.2019).

9. Detsentralizatsiia. TsNAP. URL: <https://decentralization.gov.ua/cnap> (data zvernennia: 10.10.2019).

10. Kozak V. I. Modernizatsiia publicnoho upravlinnia v Ukraini na zasadakh servisnoi modeli. *Publichne administruvannia: teoriia ta praktyka*. 2017, № 2(18). S. 1–20.

УДК 330.101

<https://doi.org/10.31713/st1-220206>
JEL D 02, F 23, H 10

Тихончук Л. Х.,

к.держ.упр.,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Національний університет водного господарства
та природокористування, м. Рівне

ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ

Tykhonchuk L. Kh.,

PhD in Public Administration,
Associate Professor of International Economic Relations
Department National University of Water and
Environmental Engineering, Rivne

DETERMINATION OF PRIORITIES OF PUBLIC ADMINISTRATION IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION AND REGIONALIZATION

Визначено пріоритети державного управління в умовах глобалізації та регіоналізації. Проаналізовано останні дослідження і публікації в сфері сучасної методології процесу глобалізації. Представлено генезис наукових ідей та імперативів розвитку економіки в умовах глобалізації. Визначено необхідність трансформації методів державного управління умовах глобалізації та регіоналізації світової економіки

The priorities of public administration in the conditions of globalization and regionalization are determined. The latest research and publications in the field of modern methodology of the globalization process are analyzed. The genesis of scientific ideas and imperatives of economic development in the conditions of globalization is presented. The necessity of transformation of methods of public administration in the conditions of globalization and regionalization of the world economy is determined

Ключові слова: пріоритети, державне управління, глобалізація, регіоналізація, процес, генезис

Keywords: priorities, public administration, globalization, regionalization, process, genesis

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку людства відбуваються глибокі зміни у всій системі міжнародних відносин. Істотною їх межею стає глобалізація. Питання становлення системи предметного вивчення глобалізації є актуальним не тільки в теоретичній його площині, але й з точки зору вибору конкретних шляхів розвитку України. Ринкові сили і принципи ринкової моделі стають загальноприйнятими в публічному управлінні. Публічне адміністрування більше схоже на «бізнес». Як і управління бізнесом, державне управління дедалі частіше зосереджує увагу на ефективності, продуктивності, гнучкості, застосовуючи методи, використовувані здебільшого в корпораціях. Іншим виміром зазначених процесів стає інтеграція органів державного управління в глобальну систему міжнародних інституцій, яка забезпечує та координує більшість суспільно-економічних відносин. Глобалізація забезпечує більшу свободу вибору для низького рівня влади через революцію інформаційних технологій. Для залучення інвестицій або просування торгівлі, органи влади безпосередньо

працюють з іноземними урядами і міжнародними корпораціями, і у такий спосіб, створюють більше робочих місць і стимулюють місцеву економіку. Періодизація імперативів механізму державного управління на сучасному етапі свідчить, що глобальні сили вимагають фундаментальних змін у соціальних, економічних, політичних і адміністративних системах у всіх країнах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Глобалізація світового розвитку є одним з найбільш складних і актуальних предметів міждисциплінарних досліджень. Автор дослідив сучасні підходи відомих вітчизняних та зарубіжних науковців до визначення категорії «глобалізація», і виявив різні точки зору щодо цієї дефініції, а також її різномірну природу походження, а саме: як процес уніфікації (універсалізації) ідей, норм поведінки цінностей: Д. Белл, Ч. Морісон, С. Мочерний, В. Перская, О. Чумаков, К. Шот; як інтегративна властивість ринків: Ж. Адда, Л. Бляхман, Гж. Колодко, Дж. Сорос, Т. Фрідман, С. Хофман; як детериторіалізація соціально-економічних явищ і процесів: А. Аппадурі, У. Бек, Д. Гелд, Д. Голдблатт, Дж. Парратон,

М. Уотерс; як інтенсифікація соціально-економічних трансформацій: Е. Гіденс, М. Інтрілігейтор, В. Міхеєв, А. Тейт, Ю. Шишков; як процес формування глобальних управлінських структур або проект глобального управління: М. Ільїн, В. Міхеєв, А. Панарін, В. Сіденко, А. Уткін, Т. Шанін; як форми і методи світової експансії: О. Білорус, А. Вебер, В. Іноземцев, В. Лукашевич; як тенденція в розвитку людської цивілізації: Н. Глейзер, В. Міронов, Дж. Стігліц; як розмивання меж державного суверенітету: М. Арчер, Б. Баді, І. Лукашук, К. Омає; як результат науково-технічного прогресу: М. Делягін, Ю. Пахомов, Т. Шанін.

Узагальнення наукових концепції глобалізації та трансформації методів державного управління в умовах глобалізації наведено в працях таких вітчизняних вчених як Алейнікова О.В. [7], Безтелесна Л.І. [2], Валіулліна З.В. [1], Гладченко А.Ю. [5], Джинджоян В.В. [8], Мешко Н.П. [4], Сазонець І. [2; 5; 6; 7; 8], Сазонець О.М. [3; 9], Саричев В.І. [9].

Мета статті. Це дало змогу автору визначити основною метою статті формування пріоритетів державного управління в умовах глобалізації, як вищого ступеня інтернаціоналізації національних відносин і поступове утвердження в якості панівних загальноцивілізаційних принципів, норм і цінностей у системі суспільних відносин. Такі відносини регулюються міжнародними інститутами глобального типу, на основі парадигмальних принципів формування глобальної суспільної системи, таких як: системність, взаємозалежність, відкритість, суперечливість, субординованість, нелінійність, уніфікованість та конвергентність. Глобальні масштаби процесу, його не високий рівень керованості робить актуальною і іншу задачу дослідження процесів регіоналізму в глобальній структурі світової економіки.

Структурні зміни, що усунули

обмеження на ринках, вільна купівля-продаж власності, успіхи в створенні корпорацій і бухгалтерської звітності і формування надійних фінансових інститутів все це сприяло зниженню ризиків і розвитку підприємництва. На відміну від цього в решті частини світу відношення власності і інші суспільні інститути залишалися традиційно націлені на захист громадських і кланових пріоритетів, на підтримку соціальної рівноваги і були набагато менш придатні до того, щоб допускати самостійність окремих осіб, заохочувати новаторство і ризиковані соціальні зміни. Це дало змогу стверджувати, що людство вступило в епоху постіндустріального суспільства, яке є узагальненою назвою таких більш конкретизованих наукових теорій цивілізаційного розвитку як технотронне суспільство, інформаційне суспільство, суперіндустріальне суспільство (рисунок).

З поданого рисунку, ми можемо визначити, що основними елементами розвитку економіки держави в сучасному суспільстві є створення талантів, охорона навколишнього середовища, поліпшення якості життя, підвищення культури і її толерантність, партнерство в межах інформаційного простору.

Всі перераховані положення дають підстави стверджувати, що роль держави в регулюванні процесів економічного характеру повинна базуватися на принципах регулювання діяльності міжнародних корпорацій системою глобальних інститутів. Однак, діяльність органів державного управління України в системі глобальних інститутів, спільна координація суспільно-економічних процесів є певною мірою, досить фрагментарними. За роки незалежності, у системі державного управління України не сформовано сталої взаємодії уряду, зокрема, з такими глобальними утвореннями, як Організація Об'єднаних Націй, яка містить

Рисунок. Генезис наукових ідей та імперативів розвитку економіки в умовах глобалізації

у своїй структурі Світову організацію торгівлі, Світовий банк та інші релевантні до економічного розвитку підрозділи, що функціонують на засадах наддержавної координації колегіального характеру.

Особливої актуальності проблематиці надає і те, що сьогодні одним із складних наукових завдань теорії міжнародних відносин є визначення парадоксального феномену регіоналізації у середовищі глобалізації. Якщо процес глобалізації передбачає прозорість національних кордонів внаслідок інтенсифікації потоків капіталу, товарів, технологій та людських

ресурсів, то процес регіоналізації асоціюється з різномірною та протекціоністською політикою.

Новітня теорія інтеграції виокремлює два підходи щодо генезису та розвитку регіоналізму: «результат» та «відповідь». По-перше, модель, яка передбачає недискримінаційну поведінку інтегрованих держав стосовно третіх країн, що не суперечить принципам глобалізації. По-друге, модель, що навпаки передбачає дискримінаційний режим стосовно країн, які не увійшли до інтеграційного об'єднання.

На основі компаративного аналізу, було

виявлено, що нині міждержавне співробітництво представлено значною кількістю міжнародних інституцій як універсального характеру, так і вузької спрямованості, через які національні системи державного управління реалізують свої політики. Найбільш застосовуваними є, зокрема, такі: Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС); Consumers International (KI); Організація економічного співробітництва (ОЕС); Євразійська патентна організація (ЄАПВ); Європейська асоціація вільної торгівлі (EU EFTA); Міжнародна торгова палата (ICC). Однак, водночас ці організації мають досить обмежену географічну діяльність, а принципи інтеграції до зазначених інституцій мають дуже специфічну спрямованість.

На противагу зазначеним інституціям, система організацій ООН має більш комплексну структуру, яка містить в собі як регіональні дочірні організації, які акцентують увагу на торгових та економічних відносинах, так і спеціалізовані міжнародні організації, які за кількістю країн, що приєдналися, у декілька разів перевищують альтернативні міжнародні інституції. У такий спосіб, у системі ООН є понад 30 організацій, що забезпечують комплексність при застосуванні різноманітних інструментів системою органів державного управління. Стосовно механізмів державного управління в системі організацій ООН, необхідно підкреслити, що національні уряди, які є активними гравцями в системі організацій ООН, мають змогу ефективніше відстоювати власні торгові інтереси, на відміну від систем державного управління тих країн, які не інтегровані або частково інтегровані.

Протягом останніх десятиліть міжнародні організації розширили і переглянули свої мандати і завдання,

досягнувши глобального рівня за рахунок кількості членів, ставши одним з головних предметів критики щодо прискорення процесу глобалізації, невдачі їх місій або поверхневого погляду на процеси лібералізації міжнародної торгівлі. При цьому, вони забезпечують основу для переговорів і оформлення торгових угод. Водночас, системи органів державного управління на національному рівні втратили деякі компетенції щодо ефективного процесу регулювання торгової діяльності. Причиною такого становища насамперед є інтенсифікація процесів транснаціоналізації, інформатизації, інституціоналізації економіки.

Висновки. В статті досліджено та узагальнено основні тенденції процесу глобалізації в контексті розвитку світової економіки. Встановлено, що на сучасному етапі розвитку людства відбуваються глибокі зміни у всій системі міжнародних відносин. Процес глобалізації охоплює різні сфери світової економіки, а саме: зовнішню, міжнародну, світову торгівлю товарами, послугами, технологіями, об'єктами інтелектуальної власності; міжнародний рух чинників виробництва (робочої сили, капіталу, інформації); міжнародні фінансово-кредитні і валютні операції (безвідплатне фінансування і допомога, кредити і позики суб'єктів міжнародних економічних відносин, операції з цінними паперами, спеціальні фінансові механізми і інструменти, операції з валютою); виробнича, науково-технічна, технологічна, інжинірингова і інформаційна співпраця. Це потребує нових методів державного управління, які повинні спиратися на співпрацю із міжнародними інститутами.

Список використаних джерел

1. Валиулліна З. В. Концептуалізація діяльності корпорацій в інформаційно-інституційному середовищі. Рівне, 2018. 232 с.

2. Соціальний концепт суспільних та економічних процесів національного розвитку : колективна монографія / Л. І. Безтелесна, І. Л. Сазонець та ін. ; за наук. ред. д.е.н., проф. Безтелесної Л. І. Рівне : Волин. Обереги, 2015. 184 с.

3. Сазонець О. М. Розвиток світового господарства та глобальні інформаційні системи. Донецьк, 2010. 288 с.

4. Мешко Н. П. Інноваційний розвиток країн світової економіки в умовах глобалізації. Донецьк, 2008. 345 с.

5. Сазонець І. Л., Гладченко А. Ю., Гессен А. Є. Соціально-економічні детермінанти глобальної рівноваги. Рівне : Волинські обереги, 2016. 352 с.

6. Сазонець І. Л., Саленко А. С. Детермінанти лібералізації

високотехнологічного підприємництва в умовах постіндустріального переходу. Рівне : Волинські обереги, 2019. 185 с.

7. Наукові основи та імплементація світових практик місцевого самоврядування та об'єднання територіальних громад : монографія / І. Л. Сазонець, О. І. Алейнікова та ін. ; за наук. ред. д-ра екон. н., проф. І. Л. Сазонця. Рівне : Волин. обереги, 2017. 216 с.

8. Сазонець І. Л., Джинджоян В. В. Економічна антропологія в системі методологій дослідження соціальних процесів. *Вісник НУВГП. Економічні науки* : зб. наук. праць. 2019. Вип. 3(87). С. 83–102.

9. Сазонець О. М., Саричев В. В. Міжнародні організації в управлінні людським розвитком: глобалізаційний вимір. Дніпро : «Нова ідеологія». 2012. 252 с.

References

1. Valiullina Z. V. Kontseptualizatsiia diialnosti korporatsii v informatsiino-instytutsiinomu seredovyshchi. Rivne, 2018. 232 s.

2. Sotsialnyi kontsept suspilnykh ta ekonomichnykh protsesiv natsionalnoho rozvytku : kolektyvna monohrafiia / L. I. Beztelesna, I. L. Sazonets ta in. ; za nauk. red. d.e.n., prof. Beztelesnoi L. I. Rivne : Volyn. Oberihy, 2015. 184 s.

3. Sazonets O. M. Rozvytok svitovoho hospodarstva ta hlobalni informatsiini systemy. Donetsk, 2010. 288 s.

4. Meshko N. P. Innovatsiinyi rozvytok krain svitovoi ekonomiky v umovakh hlobalizatsii. Donetsk, 2008. 345 s.

5. Sazonets I. L., Hladchenko A. Yu., Hessen A. Ye. Sotsialno-ekonomichni determinanty hlobalnoi rivnovahy. Rivne : Volynski oberehy, 2016. 352 s.

6. Sazonets I. L., Salenko A. S. Determinanty liberalizatsii vysokotekhnolohichnoho

pidpriemnytstva v umovakh postindustrialnoho perekhodu. Rivne : Volynski oberehy, 2019. 185 s.

7. Naukovi osnovy ta implementatsiia svitovykh praktyk mistsevoho samovriaduvannia ta obiednannia terytorialnykh hromad : monohrafiia / I. L. Sazonets, O. I. Aleinikova ta in. ; za nauk. red. d-ra ekon. n., prof. I. L. Sazonetsia. Rivne : Volyn. oberehy, 2017. 216 s.

8. Sazonets I. L., Dzhyndzhoian V. V. Ekonomichna antropolohiia v systemi metodolohii doslidzhennia sotsialnykh protsesiv. *Visnyk NUVHP. Ekonomichni nauky* : zb. nauk. prats. 2019. Vyp. 3(87). S. 83–102.

9. Sazonets O. M., Sarychev V. V. Mizhnarodni orhanizatsii v upravlinni liudskym rozvytkom: hlobalizatsii nyi vymir. Dnipro : «Nova ideolohiia». 2012. 252 s.